

Avelsvärdering

Avelsvärdering för bättre pälskinn och ullkvalitet

För de raser där pälskinn eller ullen är en viktig produkt och inkomstkälla är avelsvärdering för päls- respektive ullegenskaper av stort intresse.

Liksom de flesta viktiga egenskaper påverkas ullen och pälsen även av skötsel och andra miljöfaktorer.

Om man vill välja ut bra avelsdjur bör man ha tillgång till avelsvärden baserade på enskilda djurs mönstringsresultat. Avelsvärdena tar hänsyn till både individens resultat liksom släktingarnas avelsvärden och är justerade för skötsel- och miljöpåverkan. Målet för avelsvärderingsprojektet är att beräkna avelsvärden för de päls- och ullegenskaper som ingår i mönstringen och registreras i Elitlamm. Resultaten visar att detta är fullt möjligt.

Data

Till grund för analyserna ligger mönstringar av lamm födda mellan 1987 och 2008 för de flesta päls- och ullegenskaper (tabell 1) och mellan 1997 och 2008 för ullegenskaperna (tabell 2).

Päls

Antal och medelvärden från päls- respektive ull- eller ryamönstringen visar att det finns gott om registreringar (tabell 1). Observera att medelvärdena är baserade på en lång tidsperiod. Samtliga fem päls- och ullegenskaper mäts på en skala från ett till sex. Färgnyans varierar i en gråskala mellan ett (=vit) och åtta (=svart). Lockstorlek mäts från ett (=liten lock) till fem (=utan lock). Alla egenskaper registre-

Egenskap	Antal registreringar (i 1000-tal)		Medelvärden	
	Gotlandsfår	Leicesterfår	Gotlandsfår	Leicesterfår
Färgnyans	154	8	5,0	1,1
Färgpoäng	311	15	4,4	5,3
Lockstorlek	311	16	2,2	2,0
Lockpoäng	311	16	4,0	3,6
Pälshårspoäng	311	16	4,2	3,9
Täckningspoäng	311	16	4,3	4,6
Helhetspoäng	111	6	3,8	3,5

Tabell 1. Totala antalet registreringar och medelvärden för de sju päls- och ullegenskaperna hos mönstrade lamm av raserna Gotlandsfår och Leicesterfår

Egenskap	Antal registreringar (i 1000-tal)		Medelvärden	
	Finullsfår	Ryafår	Finullsfår	Ryafår
Längd	28	6	7,52	16,98
Stapel	28	6	3,65	3,78
Jämnhet	29	6	3,55	3,92
Kvalitet*	26	6	3,88	3,90
Täthet	29	6	2,42	2,56
Glans	29	6	3,98	4,09
Krus	23	-	7,80	-
Våg	-	4	-	1,36

Tabell 2. Totala antalet registreringar och medelvärden för de sju analyserade ullegenskaperna hos mönstrade lamm av raserna Finullsfår och Ryafår. *Egenskapen kvalitet slutade registreras 2007 för finullsfåren och är inte längre aktuell

rade i Elitlamm är analyserade, men det betyder inte att alla skall avelsvärderas. Till exempel använder inte Gotlandsfår täckningspoängen längre i sitt avelsarbete.

Ull

Sju ullegenskaper används för att bedöma ullkvaliteten hos finullsfår och ryafår. Ullens längd registreras i centimeter. Egenskaperna stapel, jämnhet, kvalitet och glans bedöms med poäng ett till fem där högst värde är bäst. Täthet är en optimumegenskap och bedöms också på en femgradig skala. Slutligen bedöms grovleken hos fibern som antal krus per tre centimeter hos finullsfår eller antal vågor per fem centimeter hos ryafår.

Resultat

Vi har skattat arvbarheter och genetiska samband för de olika egenskaperna inom respektive ras. Data är av god kvalitet och bedöms fungera bra för avelsvärdering. Vi presenterar endast arvbarheterna (tabell 3 och 4), inte sambanden eftersom de är så många.

Päls

Päls- och ullegenskaperna hos båda raserna hade medelhöga arvbarheter (mellan 0,18 och 0,36). Det är relativt höga värden för att vara baserat på subjektiva bedömningar. Det överensstämmer med tidigare resultat skattade på Gotlandsfåren. Arvbarheten för färgnyans var väldigt hög, 0,46 för Leicesterfår respektive 0,67 för Gotlandsfår. Att den var högre hos Gotlandsfåren kan förklaras av att de uppvisar en större färgvariation. Generellt ska man dock inte jämföra resultaten mellan raserna.

Helhetspoängen är en subjektiv sammanvägning av samtliga päls- och ullegenskaper där lockpoäng och pälshårspoäng väger tyngst. Detta märks tydligt när man ser på de genetiska sambanden som var mycket höga (>0,9). Det innebär att om man gör urval utifrån helhet får man avkomor som har höga poäng för lock och pälshår. Mellan helhet och färgpoäng respektive lockstorlek var sambanden medelhöga (0,3 till 0,4), medan det mellan helhet och färgnyans inte var några, eller svaga, samband.

Ull

Ull- och ullegenskaperna hade medelhöga arvbarheter (mellan 0,13 och 0,46), högsta värdet var för ullens längd. Det är förväntat eftersom längd är ett objektivi mått och mäts i centimeter. Krus är en annan objektivi mått egenskap och fick också hög arvbarhet. Vad det gäller genetiska samband så var det för båda raserna höga och positiva samband mellan egenskaperna stapel, jämnhet, glans och

Egenskap	Arvbarhet	
	Gotlandsfår	Leicesterfår
Färgnyans	0,67	0,46
Färgpoäng	0,18	0,28
Lockstorlek	0,36	0,31
Lockpoäng	0,20	0,28
Pälshårspoäng	0,27	0,31
Täckningspoäng	0,26	0,23
Helhetspoäng	0,21	0,28

Tabell 3. Arvbarheter för päsegenskaperna hos Gotlandsfår och Leicesterfår

kvalitet. Överlag hade ullegenskaperna höga arvbarheter med tanke på att flera av dem är subjektiva bedömningar. Det finns ingen sammanfattande bedömning av ullegenskaperna.

Slutsats

Resultaten innebär att de analyserade päls- och ullegenskaperna är tillräckligt ärftliga för att ett effektivt avelsarbete ska kunna bedrivas. Arvbarheterna stämmer med våra förväntningar och tidigare studier, vilket innebär att datamaterialets kvalitet håller för att kunna bygga upp en avelsvärdering.

Förslag till avelsvärdering

Till det förslag på rasvisa avelsvärderingar för tillväxt, slaktkroppskvalitet, honlig fruktsamhet och modersförmåga som presenterats i tidigare nummer av tidningen kan vi nu lägga till:

- Gotlandsfår och Leicester - färgnyans, färgpoäng, lockstorlek, lockpoäng, pälshårspoäng, täckningspoäng och helhetspoäng
- Finullsfår och Ryafår - längd, stapel, jämnhet, täthet, glans, krus eller våg

Välkomna att höra av er med frågor eller funderingar!

Emma Carlén och projektgruppen

Emma.Carlen@svensk mjolk.se

Jan-Ake.Eriksson@svensk mjolk.se

Egenskap	Arvbarhet	
	Finullsfår	Ryafår
Längd	0,46	0,42
Stapel	0,30	0,23
Jämnhet	0,22	0,25
Kvalitet*	0,13	0,19
Täthet	0,20	0,15
Glans	0,20	0,24
Krus	0,38	-
Våg	-	0,15

Tabell 4. Arvbarheter för ullegenskaperna hos Finullsfår och Ryafår

Cormalls stationära foderblandare till en rälshängd fodervagn.

Lägger du ner för mycket tid på din utfodring?

Vill du förändra ditt utfodringssystem eller tänker du bygga nytt stall?

Då kan vi hjälpa dig att:

- minska arbetsinsatsen vid utfodring
- spara pengar vid nybyggnation
- reducera driftskostnaderna
- spara in en traktor och dess underhåll
- förbättra hygien på foderbordet
- tillreda ett lätt och luftigt foder med optimal struktur

Cormall foderblandare finns i storlekar från 10 m³ till 30 m³ och kan användas tillsammans med rälshängd fodervagn, bandfoderfordelare, fodertruck och kedjefoderbord.

Den passar i såväl lösdriftstallar som i uppbundna stallar.

Jonas Johansson
 Cor i Centrum AB
 Telefon:
 044-21 21 27
 0709-11 66 11 (även kväll och helg)
 Fax: 044-20 21 27

Tornholm 3 • DK-6400 Sønderborg
 Telefon 0045 7448 6111
 www.cormall.dk